

van hun eigen groep. Na de lectuur brengt elk groepje verslag uit van de woon- en leefomstandigheden in zijn tekst. In een tweede luik van de opdracht krijgen diezelfde groepjes een tekst waarin een reiziger de woon- en leefomstandigheden van diezelfde cultuur beschrijft. Daar kan ook een tekst bij zitten waarin een buitenstaander de westerse woon- en leefomstandigheden beoordeelt b.v. **De Papalagi**. De informatie uit de eerste en de tweede reeks teksten wordt naast elkaar geplaatst. Op die manier krijgt de groep inzicht in het verschil tussen informatie en beoordeling. Na die twee stappen zou het hoofdstuk uit het boek gelezen kunnen worden. Op die manier worden de zelf verworven inzichten verdiept en uitgebreid.

Anders is niet gek is daarom vooral een aanrader voor lesgevers en vormingswerkers als basiswerk over de kennismaking met andere culturen. Die begeleiders kunnen activiteiten opzetten rond een bepaald onderdeel van het boek. Op het einde, wanneer de doelgroep zelf een aantal inzichten verworven heeft, zou de begeleider kunnen terugkoppelen naar het boek. Daarbij mag hij uiteraard niet uit het oog

verliezen dat **Anders is niet gek** moet aangevuld worden met materiaal waarin anderen een oordeel geven over onze cultuur.

Anders is niet gek is de moeite waard als je het op de juiste manier gebruikt. Ook in de handleiding zitten zinvolle en verrijkende opdrachten. Een basiswerk voor de creatieve lesgever of vormingswerker die rond verschillende culturen wil werken.

Kristel De Wulf
Steunpunt NT2
Blijde Inkomststraat 7
3000 Leuven

Noten

1. Jansen, Mieke, Marc Smolenaers & Stefaan Van den Abeele: **Handleiding bij 'Anders is niet gek'**. Brussel: NCOS-Educatieve uitgaven, 1993.

2. Scheurmann, Erich [ed.]: **De Papalagi. De redevoeringen van het Zuidzee-opperhoofd Tuiavii uit Tiavea**. Weesp: Heureka.

Zij-instromers in de meertalige klas

Harm Knijpstra: **Zij-instromers in de meertalige klas. Naar werkbare oplossingen**. Tiburg: Zwijzen, 1993.

In het boek **Zij-instromers in de meertalige klas** van Harm Knijpstra wordt een aantal praktische perspectieven geschetst voor

leerkrachten die systematisch willen werken aan het bijbrengen van Nederlandse taalvaardigheden bij (nieuwe) buitenlandse kin-

deren in hun klas.

In welke situatie heeft welke aanpak voor opvang van *zij-instromers* (ook wel *neven-instromers* of *nieuwkomers* genoemd) het grootste rendement? Op deze vraag kan slechts antwoord worden gegeven vanuit praktijkervaringen. De praktijk staat dan ook centraal in het boek, dat niet voor niets de ondertitel **Naar werkbare oplossingen** meekreeg.

Ervaringen met het integratief model voor opvang van *zij-instromers* vormen de basis van het boek. Dit model gaat uit van een meersporenbeleid op schoolteamniveau. Knijpstra gaat met betrekking tot dit beleid in op de rol van de mentor en van de groepsleerkracht. De winstpunten van de mentoraanpak zouden moeten worden gecombineerd met die van een zorgvuldig bewaakte en gestuurde 'onderdompeling' bij de groepsleerkracht. Een goede samenwerking tussen mentor en groepsleerkracht is dan ook van groot belang.

De mentor is in dit geval de NT2-leerkracht, die expliciet taken toebedeeld krijgt ten aanzien van de leerlingen die rechtstreeks vanuit een ander land het onderwijs binnenstromen. Deze leerlingen beheersen de Nederlandse taal nog niet en als zij scholing hebben genoten in het land van herkomst, dan was dat in een andere taal dan het Nederlands. Soms zelfs in een andere taal dan hun eerste taal. Belangrijk is in ieder geval, dat onderkend wordt dat *zij-instromers* al een taalgeschiedenis hebben, en dat ook hun cognitieve ontwikkeling niet op nul begint.

Bij de rol van de mentor staat Knijpstra een functionele aanpak voor ogen, i.e. een aanpak die gericht is op het leren van een taal die direct bruikbaar is in het leven van alledag, waarbij rekening wordt gehouden met het linguïstische en cognitieve niveau waarop de nieuwkomer zich bevindt.

De groepsleerkracht daarentegen is degene die het reguliere basisprogramma voor

de hele groep optimaal toegankelijk moet maken. In het geval van *zij-instromers* in de klas betekent dat in de praktijk dat er een omvattend taaldagprogramma moet zijn waarin het hele dagelijkse lesrooster vanuit NT2-oogpunten wordt bekeken.

Behalve het toegankelijk maken van het programma, moet de groepsleerkracht ook in staat zijn in te schatten wanneer een niveau te hoog is voor de *zij-instromer* en dient hij/zij in dat geval een relevant *nevenprogramma* achter de hand te hebben. In zo'n *nevenprogramma* moet systematisch gewerkt worden aan de ontwikkeling van zowel de receptieve als de produktieve, en zowel de mondelinge als de schriftelijke vaardigheden. Daartoe moeten leerkrachten leren selectiever en effectiever om te gaan met de middelen en materialen die reeds in hun eigen communicatieve onderwijspraktijk aanwezig zijn. Knijpstra legt daarom in het boek de accenten op een aantal voorwaardelijke didactische vaardigheden en inzichten van leerkrachten. Hij zet deze uiteen aan de hand van praktische voorbeelden en in de klas aanwezige middelen. Veel van die activiteiten zijn eveneens de basis voor een effectieve verbetering van de taalvaardigheden van andere leerlingen.

Klassen met *zij-instromers* in het basisonderwijs kunnen beter werken dan ze nu doen. Blijvende resultaten met meertalige leerlingen vragen een brede investering in de ontwikkeling van de deskundigheid op het punt Nederlands als tweede taal in het schoolteam. Dit boek is een aanzet tot de bewustwording van de noodzaak tot die professionalisering van onderwijsgegenden. Kortom, een boek vol inzichten in concrete aangrijpingspunten, voor elke leerkracht die binnen de eigen onderwijspraktijk, systematisch de taalvaardigheden van *zij-instromers* wil bevorderen.

Katinka de Croon
Steunpunt NT2
Blijde Inkomststraat 7
3000 Leuven